

U 18/2012 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv (*ändring av direktivet om yrkeskvalifikationer*)

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 19 december 2011 till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2005/36/EG om erkän-

nande av yrkeskvalifikationer och förordning om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden (KOM(2011) 883 slutlig) och en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 29 mars 2012

Undervisningsminister *Jukka Gustafsson*

Regeringsråd Maiju Tuominen

UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIET

PROMEMORIA

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV OM ÄNDRING AV DIREKTIV 2005/36/EG OM ERKÄNNANDE AV YRKES KVALIFIKATIONER OCH FÖRORDNING OM ADMINISTRATIVT SAMARBETE GENOM INFORMATIONSSYSTEMET FÖR DEN INRE MARKNADEN**1 Allmänt**

Ett av Europeiska unionens (EU) centrala mål är att avskaffa hinder för fri rörlighet för personer och tjänster mellan medlemsstaterna. För medlemsstaternas medborgare är det i synnerhet fråga om rätten att utöva ett yrke som självständiga yrkesutövare eller anställda i en annan medlemsstat än där de har förvärvat sina yrkeskvalifikationer. I anslutning till det här gör fördraget om Europeiska unionens funktionssätt det bl.a. möjligt att införa direktiv som syftar till ömsesidigt erkännande av examensbevis, utbildningsbevis och andra behörighetsbevis.

I Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer, nedan *direktivet om yrkeskvalifikationer*, fastställs de regler enligt vilka en medlemsstat ska erkänna utbildning eller yrkeskvalifikationer som en unionsmedborgare har förvärvat i en annan medlemsstat när det krävs bestämda yrkeskvalifikationer för tillträde till eller utövande av ett reglerat yrke. Med ett reglerat yrke avses en uppgift där en förutsättning för att åta sig eller utöva den är att personen uppfyller vissa krav på yrkeskvalifikationer, som bestäms i lag eller förordning. Ett erkännande ger unionsmedborgaren rätt att i en mottagande medlemsstat utöva samma yrke för vilket han eller hon har kvalifikationer i ursprungsmedlemsstaten.

Direktivet om yrkeskvalifikationer innehåller tre olika system för erkännande: *ett allmänt system för erkännande av examina*, ett system som grundar sig på erkännande av yrkeserfarenhet, nedan *systemet för yrkeserfarenhet*, och ett system för erkännande som grundar sig på harmonisering av minimikraven för utbildning, nedan *harmoniseringssystemet*. Harmoniseringssystemet kallas ibland

även systemet för automatiskt erkännande eller sektorspecifikt system.

Moderniseringen av direktivet om yrkeskvalifikationer är en av de tolv åtgärder som ingår i inre marknadsakten och som syftar till att stimulera tillväxten och stärka förtroendet för den inre marknaden.

I varje medlemsstat finns flera behöriga myndigheter som fattar beslut om erkännande av yrkeskvalifikationer. De viktigaste behöriga myndigheterna i Finland är Livsmedelssäkerhetsverket Evira, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira och Utbildningsstyrelsen. Evira svarar för beslut om erkännande av veterinärer och Valvira för beslut om erkännande av hälso- och sjukvårdspersonal. Utbildningsstyrelsen fattar beslut om erkännande av kvalifikationer i fråga om bl.a. lärare, socialarbetare, socialhandedare, räddningsväsendets personal samt uppdrag som förutsätter examen inom det juridiska området. Utbildningsstyrelsen fattar också beslut om erkännande alltid om inte någon annan behörig myndighet anges i lagstiftningen.

2 Förslagets målsättning

Syftet med direktivet är att bemöta utmaningarna till följd av en tilltagande efterfrågan på arbetsplatser där det krävs hög yrkeskunskap. Avsikten är att genom förslaget om ändring av direktivet om yrkeskvalifikationer skapa ett flexibelt system för erkännande av yrkeskvalifikationer så, att medborgare som är behöriga för ett yrke kan flytta till ett annat europeiskt land och få arbete där. Förslagets syfte är också att förenkla och modernisera reglerna om rörlighet. Man önskar underlätta och påskynda processen för erkännandet särskilt genom att införa ett europeiskt yrkeskort. Avsikten är att förbättra

systemet även för konsumenterna i synnerhet till den del som förslagen anknyter till språkkunskaper och varningar för yrkesmässiga försummelser inom hälsovårdsbranschen. Avsikten är att minska antalet reglerade yrken med medel, som samordnas av kommissionen och som baseras på en ömsesidig utvärdering mellan medlemsstaterna.

3 Förslagets huvudsakliga innehåll

Förslaget innehåller bestämmelser om *införande av ett europeiskt yrkeskort*. Man önskar att yrkesutövare ska kunna dra nytta av yrkeskortet på så vis att förfarandet för erkännande blir enklare och snabbare. Det ska också underlätta tillfällig rörlighet. Kommissionen ska anta särskilda genomförandeakter där de yrken vars företrädare kan beviljas kortet specificeras. I genomförandeakterna tar man med de yrken, vars företrädare uppgett att det finns intresse för ett yrkeskort. Kommissionen har konstaterat att t.ex. fackorganisationerna för sjukskötare och bergsguider har visat intresse för ett yrkeskort. Det nuvarande erkännandesystemet kvarstår för sådana yrkesutövare som inte vill ta i bruk ett yrkeskort.

Kortet anknyter till informationssystemet för den inre marknaden (IMI) och har formen av ett elektroniskt intyg med stöd av vilket en person kan erbjuda sina tjänster i en annan medlemsstat eller etablera sig i en annan medlemsstat. Enligt förslaget ska IMI-systemet bli obligatoriskt för medlemsstaterna. Den behöriga myndigheten i ursprungsmedlemsstaten ska på ansökan skapa en egen IMI-akt, som innehåller alla handlingar som krävs för ansökan. Om samma sökande senare lämnar in nya ansökningar får de behöriga myndigheterna i ursprungsmedlemsstaten eller den mottagande medlemsstaten inte begära att handlingar som redan finns i IMI-akten och som fortfarande gäller ska lämnas in på nytt.

Behandlingstiderna för ansökningar om de yrkeskort som avses i förslaget ska vara korta. När det gäller ett yrkeskort som söks för etablering ska ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet enligt artikel 4 d inom *två veckor* efter att en fullständig ansökan mottagits kontrollera och bekräfta de inlämnade

styrkande handlingarnas äkthet och giltighet, skapa ett europeiskt yrkeskort, överföra det för godkännande till den mottagande medlemsstatens behöriga myndighet och informera den myndigheten om den relevanta IMI-akten. Samma förfarande och tidsfrist gäller också temporärt tillhandahållande av tjänster avseende sådana reglerade yrken som har konsekvenser för folkhälsa och allmän säkerhet. I fråga om de yrken som omfattas av systemet för yrkeserfarenhet och harmoniseringssystemet ska en mottagande medlemsstat besluta om godkännande av ett yrkeskort *inom en månad* från dagen för mottagande av det europeiska yrkeskort som överförts av ursprungsmedlemsstaten. I fråga om de yrken som omfattas av det allmänna systemet för erkännande ska den mottagande medlemsstaten, *inom två månader* från den dag den mottar för godkännande det europeiska yrkeskort som överförts av ursprungsmedlemsstaten, besluta om huruvida den ska erkänna innehavarens kvalifikationer eller låta denne genomgå kompensationsåtgärder. Samma tidsfrist på två månader och samma förfarande gäller också temporärt tillhandahållande av tjänster avseende sådana yrken som har konsekvenser för folkhälsa och allmän säkerhet. I fråga om temporärt tillhandahållande av tjänster när det gäller andra yrken ska ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet enligt artikel 4 c kontrollera ansökan och skapa och godkänna ett europeiskt yrkeskort *inom två veckor* från den dag den mottar en fullständig ansökan.

Förslaget innehåller också avvikande från de nuvarande bestämmelserna ett s.k. underförstått beslut om erkännande: Om den mottagande medlemsstaten inte fattar beslut inom en tidsfrist på en eller två månader, ska det europeiska yrkeskortet enligt förslaget anses vara godkänt av den mottagande medlemsstaten och utgöra ett erkännande av en kvalifikation för att utöva det berörda reglerade yrket i den mottagande medlemsstaten. Enligt direktivförslaget ska medlemsstaterna dessutom föreskriva att innehavare av en yrkeskvalifikation kan ansöka om yrkeskort även genom ett online-verktyg.

Det föreslås ändringar i de bestämmelser som gäller *tillhandahållande av tjänster på tillfällig basis* till den del det är fråga om

personer som kommer från medlemsstater som inte reglerar yrket i fråga. Enligt bestämmelserna om tillfälligt tillhandahållande av tjänster ska medlemsstaterna dessutom tillhandahålla en förteckning över de yrken med hälso- och säkerhetsaspekter i fråga om vilka förhandskontroll av yrkeskvalifikationer krävs och även motivera orsakerna till att varje enskilt yrke har tagits med i förteckningen.

Det föreslås att betydelsen av indelningen i kvalifikationsnivåer enligt *det allmänna systemet* ändras så, att nivåerna i fortsättningen endast används som en vägledning och inte utgör en grund för att utesluta yrkesutövare från direktivets tillämpningsområde. Dessutom ska medlemsstaterna åläggas att motivera kompensationsåtgärder och att regelbundet ordna lämplighetsprov.

Det föreslås att man i direktivet inför principen om *partiell tillgång* i syfte att avskaffa hinder för rörlighet. Som en förutsättning för beviljande av partiell tillgång föreslås att en viss yrkesverksamhet kan särskiljas från andra verksamheter som ingår i det reglerade yrket. Medlemsstaterna kan emellertid välja att inte tillämpa denna princip om det finns tvingande hänsyn, exempelvis i fråga om hälso- och sjukvårdsyrken.

Det föreslås att *minimikraven för utbildning* för yrken som omfattas av harmoniseringssystemet uppdateras. Minimikraven för utbildning för läkare, tandläkare, apotekare, sjukskötare, barnmorskor, veterinärer och arkitekter harmoniserades för 20 eller 30 år sedan och nu är det enligt kommissionen dags för en uppdatering så, att de motsvarar utvecklingen inom dessa yrken och utbildningen på området. Det föreslås att tillträdeskravet för utbildning exempelvis till sjukskötare och barnmorska höjs från 10 till 12 år. I direktivet föreslås dessutom bestämmelser om tidpunkten för den praktik som ingår i apotekarutbildningen och om längden av och tidpunkten och avlöningen för den praktik som ingår i arkitektutbildningen. När det gäller specialistläkarutbildningen föreslås en bestämmelse enligt vilken medlemsstaterna får föreskriva partiella befrielser från högst en tredjedel av specialistläkarutbildningen, om denna del i utbildningen redan har fullgjorts som en del av ett annat specialistutbildnings-

program. Kommissionen ska få befogenhet att anta närmare bestämmelser om minimikrav för utbildning. Medlemsstaterna ska också informera om lagändringar med anknytning till beviljande av yrkeskvalifikationer som omfattas av harmoniseringssystemet. Dessutom ska medlemsstaterna utse en lämplig myndighet eller ett organ för att rapportera om efterlevnaden av direktivets minimikrav för utbildning.

Det gällande direktivet innehåller bestämmelser om gemensamma plattformar, som anknyter till undantag från kompensationsåtgärder. Bestämmelsen har inte visat sig fungera i praktiken och därför har den inte tillämpats. Kommissionen föreslår att konceptet med gemensamma plattformar ersätts med bestämmelser om *gemensamma utbildningsprinciper och gemensamma utbildningsprov*. Syftet med de föreslagna bestämmelserna är att utvidga det automatiska erkännandet till att omfatta nya yrken. Automatiskt erkännande baserar sig på gemensamma krav som gäller kunskaper, färdigheter och kompetens eller gemensamma prov där man bedömer yrkesutövares förmåga att utöva yrket.

Det föreslås att *direktivets tillämpningsområde* utvidgas till att även omfatta sådana yrkesutövare som har utbildningsbevis men ännu inte har avslutat en avlönad praktik som kan krävas enligt lagen i den medlemsstat där yrkesutövaren tog examen. I samband med beviljande av tillträde till ett reglerat yrke ska ursprungsmedlemsstaten erkänna avlönad praktik, som bedrivits i en annan medlemsstat och intygas av en behörig myndighet i den medlemsstaten. Dessutom föreslås att direktivets tillämpningsområde klargörs i fråga om notarierna.

I förslaget klargörs att *kontrollen av språkkunskaper* ska äga rum först efter det att den mottagande medlemsstaten har erkänt kvalifikationerna. En behörig myndighet kan kontrollera en persons språkkunskaper efter beslutet om erkännande av kvalifikationerna, om det finns allvarliga och konkreta tvivel om att yrkesutövaren har tillräckliga språkkunskaper för det yrke han eller hon avser att utöva. I fråga om hälso- och sjukvårdspersonal har emellertid behöriga myndigheter rätt att kontrollera språkkunskaper för samtliga

yrkesutövare, om det föreskrivs i det nationella hälso- och sjukvårdssystemet.

I förslaget ingår bestämmelser om införande av en *varningsmekanism*. Enligt direktivförslaget åläggs de behöriga myndigheterna att varna varandra, om hälso- och sjukvårdspersonal (inklusive veterinärer) som omfattas av automatiskt erkännande med stöd av direktivet stängs av från utövandet av sitt yrke, även om detta är tillfälligt. När det gäller andra yrkesutövare är medlemsstaterna skyldiga att varna varandra vid behov.

Utgångspunkten för förslaget är att *de kontaktpunkter som inrättats* enligt tjänstedirektivet blir centrala online-tillträdespunkter för alla yrken som omfattas av direktivet om yrkeskvalifikationer. Räckvidden för de gemensamma kontaktpunkterna utvidgas således till att även omfatta kategorier av yrkesutövare som inte omfattas av tjänstedirektivet (hälso- och sjukvårdspersonal och arbetssökande). De nationella kontaktpunkter som inrättats med stöd av gällande direktiv om yrkeskvalifikationer blir stödcentrum, som främst kommer att inrikta sig på enskilda fall och ge råd och stöd till allmänheten.

Det föreslås att *ett system för ömsesidig utvärdering* införs, då medlemsstaterna åläggs en skyldighet att anmäla en förteckning över de yrken de reglerar och en skyldighet att granska principerna om nödvändighet, proportionalitet och icke-diskriminering i relation till de yrken de reglerar. Kommissionen ska förmedla dessa uppgifter till medlemsstaterna, som har möjlighet att ge sin egen syn med anledning av uppgifterna. Dessutom ska kommissionen lämna en sammanfattande rapport som baseras på medlemsstaternas uppgifter.

Utövande av delegering

Enligt artikel 290 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF) kan det genom en lagstiftningsakt till kommissionen delegeras befogenhet att anta akter med allmän räckvidd som inte är lagstiftningsakter och som kompletterar eller ändrar vissa icke väsentliga delar av lagstiftningsakten. Mål, innehåll, omfattning och varaktighet för delegeringen av befogenhet ska uttryckligen

avgränsas i lagstiftningsakterna. De väsentliga delarna av ett område ska förbehållas lagstiftningsakterna och får därför inte bli föremål för delegering av befogenhet.

Kommissionen kan till stöd för beredningen av delegerade akter exempelvis tillsätta expertgrupper, som har en konsultativ roll och som saknar rösträtt. Enligt direktivförslaget delegeras kommissionen befogenhet att anta delegerade akter på obestämd tid i fråga om följande frågor: uppdatering av bilaga I, fastställande av kriterierna för beräkning av avgifter för det europeiska yrkeskortet, fastställande av uppgifterna i de handlingar som krävs för erhållande av europeiskt yrkeskort, anpassning av förteckningen över verksamheter i bilaga IV, anpassning av punkterna 5.1.1–5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3., 5.4.2, 5.5.2, 5.6.2 och 5.7.1 i bilaga V, klar-görande av vilka kunskaper och färdigheter som krävs av läkare, sjukskötare med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, tandläkare, veterinärer, barnmorskor, apotekare och arkitekter, anpassning av utbildningsminimikraven för specialistutbildning för läkare och tandläkare, införande av nya medicinska specialistkompetenser i punkt 5.1.3. i bilaga V, ändringar av förteckningen i punkterna 5.2.1, 5.3.1, 5.4.1, 5.5.1 och 5.6.1 i bilaga V, införande av nya specialistkompetenser för tandläkare i punkt 5.3.3 i bilaga V, fastställande av villkoren för tillämpningen av gemensamma utbildningsramar, och fastställande av villkoren för tillämpning av gemensamma utbildningsprov.

Enligt artikel 291 i FEUF ska kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter då det krävs enhetliga villkor för genomförande av unionens rättsligt bindande akter. Enligt direktivförslaget ska genomförandea-ktas angående följande frågor: specifikationer för det europeiska yrkeskortet för särskilda yrken, formatet för yrkeskortet, översättningar som krävs för en ansökan om utfärdande av yrkeskort, närmare regler om bedömningen av ansökningar om yrkeskort, de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att informationen i det europeiska yrkeskortet och i IMI-akten har integritet, behandlas konfidentiellt och är korrekt, villkoren och förfarandena för att utfärda ett europeiskt yrkeskort, villkoren för tillgång till IMI-akten, de

tekniska medlen och förfarandena för kontroll av ett europeiskt yrkeskorts äkthet och giltighet samt genomförandet av varningsmekanismen. Det föreslås att det rådgivande förfarandet används vid antagandet av genomförandeakter i syfte att fastställa gemensamma och enhetliga regler. Kommissionen ska biträdas av en kommitté för erkännande av yrkeskvalifikationer.

4 Förslagets rättsliga grund och förhållande till subsidiaritetsprincipen

Direktivförslaget grundar sig på artikel 46, 53.1, 62 och 114 i FEUF. Förslaget ska behandlas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Statsrådet anser att den föreslagna rättsliga grunden är korrekt. Förslagen kan anses förenliga med subsidiaritetsprincipen.

5 Konsekvensbedömning

I den finansieringsöversikt och konsekvensbedömning som utgör bilaga till direktivförslaget behandlas särskilt en förstärkning av IMI-systemet med nya yrkeskortsrelaterade funktioner. Avsikten är även att utnyttja IMI-systemet för att införa en EU-omfattande varningsmekanism. Till dessa delar säkrställs en hög nivå av rättssäkerhet och insyn vid behandlingen av ansökningar om erkännande av yrkeskvalifikationer för EU-medborgare. Kommissionen har också bedömt att ett ökat utnyttjande av IMI-systemet inverkar så att den administrativa bördan för nationella behöriga myndigheter förenklas och minskas. Dessutom bedömer kommissionen att en utvidgning av användningssyftet för existerande IT-verktyg medför kostnadsbesparingar i stället för att man utvecklar nya specialverktyg, antingen på EU-nivå eller på nationell nivå. Enligt kommissionen åtgärdar förslaget också nuvarande luckor i samarbetet mellan medlemsstaterna samt förbättrar patienternas säkerhet då den varningsmekanism som avses i tjänstedirektivet utsträcks till att gälla hälso- och sjukvårdspersonal.

Enligt kommissionens konsekvensbedömning kräver förslaget inte att administrativa

anslag eller personalresurser tas i anspråk. När det gäller EU:s budget förväntas förslaget och de relevanta utvecklingskostnaderna träda i kraft år 2013 och att fortsätta till 2014. Kommissionen föreslår 362 000 euro i åtaganden för åren 2013 och 2014. Förslaget kommer att täckas med anslag som upptas i budgetposten för den inre marknaden. För 2013 års budgetförfarande ingår anslagen i kommissionens officiella ekonomiska planering; för åren 2014 och följande år ingår de i kommissionens förslag för nästa fleråriga budgetram.

6 Förslagets konsekvenser för Finland

Konsekvenser för lagstiftningen

De föreslagna ändringarna i direktivet om yrkeskvalifikationer föranleder ändringar i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1093/2007), lagen om utövning av veterinäryrket (29/2000) och lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994).

Ålands ställning

Landskapet Åland har hand om det nationella genomförandet av EU-rätten till den del de behövliga nationella åtgärderna enligt 18 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) hör till landskapets behörighet.

Enligt 18 § 1, 2, 14 och 22 punkten i självstyrelselagen för Åland har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om landskapets myndigheter och tjänstemän, undervisning och med vissa undantag näringsverksamhet. Till rikets behörighet hör ärenden som med stöd av 27 § 3 punkten i självstyrelselagen för Åland gäller kunskapskrav för viss av staten godkänd kompetens, dock med beaktande av bestämmelserna i 41 och 64 § i den lagen (RP 73/1990 rd s. 74). Direktivet om yrkeskvalifikationer har med stöd av denna behörighetsfördelning mellan riket och landskapet genomförts i landskapet i slutet av 2011 genom landskapslagen om erkännande av yrkeskvalifikationer. I landskapslagen har främst tagits in de bestämmelser i direktivet om yrkeskvalifikationer som gäller det all-

männa systemet för erkännande av examina. Enligt 3 § i landskapslagen handhar landskapsregeringen erkännandet av yrkeskvalifikationer och andra uppgifter som följer av den lagen.

Ålandsdelegationen konstaterade enhälligt i sitt utlåtande om lagstiftningskontrollen av landskapslagen (2.11.2011 nr 46/11) att lagstiftningsbehörigheten är delad mellan riket och landskapet när det gäller behörigheten att vara verksam inom olika reglerade yrken; vissa reglerade yrken utövas i landskapet med stöd av rikets lagstiftning medan andra reglerade yrken bestäms i landskapslagstiftningen.

Kommissionens förslag om ändring av direktivet om yrkeskvalifikationer gäller också regleringen av det allmänna systemet för erkännande av examina. Om förslaget till direktiv godkänns, hör det slutliga direktivet delvis till landskapets lagstiftningsbehörighet. I så fall svarar landskapet för genomförandet av direktivet i landskapet till de delar som hör till dess behörighet.

Ekonomiska och administrativa konsekvenser

År 2011 fattade Livsmedelssäkerhetsverket Evira sammanlagt 45 legitimationsbeslut på basis av EU/EES-utbildning. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira fattade år 2011 över 600 beslut om rätt att utöva ett yrke på basis av EU/EES-utbildning. År 2011 behandlade utbildningsstyrelsen ca 900 ansökningar med anknytning till utbildning som genomgått utomlands, varav 180 gällde erkännande av yrkeskvalifikationer på basis av EU/EES-utbildning. De behöriga myndigheterna har konstaterat att antalet ansökningar om erkännande har ökat med ca 5–10 % årligen.

Direktivförslaget föranleder en ökande administrativ börda för de behöriga myndigheterna i ursprungsmedlemsstaten. En ny kundgrupp kommer att vara de som flyttar från Finland till ett land inom EU/EES för att arbeta inom ett reglerat yrke. Till denna del krävs en ny form av samarbete mellan finländska högskolor och läroanstalter och de myndigheter som ansvarar för erkännande av yrkeskvalifikationer för verifieringen av äktheten i handlingar som utfärdats exempelvis i Finland.

Att driva två överlappande system för erkännande ökar för sin del också den behöriga myndighetens arbete i någon mån. De snäva tidsfristerna för utfärdande av yrkeskort kommer, om de realiseras, att öka de behöriga myndigheternas arbetsbörda och deras ansvar, och därmed kan man bedöma att behovet av resurser särskilt vid Utbildningsstyrelsen, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira och Livsmedelssäkerhetsverket Evira ökar.

Ordnandet av språktest, införandet en varningsmekanism, ömsesidig utvärdering av reglerade yrken samt utvidgningen av räckvidden för de gemensamma kontaktpunkterna enligt tjänstedirektivet föranleder dessutom merarbete både för behöriga myndigheter (i fråga om språktest och varningsmekanism särskilt Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira) och delvis också för de ministerier som är ansvariga för frågorna, dvs. undervisnings- och kulturministeriet, social- och hälsovårdsministeriet samt arbets- och näringsministeriet. De behöriga myndigheterna har uppskattat att behovet av tilläggsresurser när det gäller årsverken uppgår till 30–50 %, beroende på i vilken omfattning ändringsförslagen genomförs.

Ärenden som gäller statsbudgeten behandlas och beslut om dem fattas i samband med rambesluts- och budgetprocesserna.

7 Grundlagen

Direktivförslaget anknyter till grundlagens 10 § som gäller skydd för privatlivet och 12 § som gäller offentligheten i fråga om handlingar och upptagningar som innehåller av myndigheterna. Till dessa delar strider förslaget inte mot grundlagen.

8 Beredningen av ärendet

Europeiska gemenskapernas kommission lade den 22 juni 2011 fram en grönbok om modernisering av direktivet om erkännande av yrkeskvalifikationer och ordnade ett offentligt samråd om de frågor som tas upp i grönboken. Med anledning av det här har undervisnings- och kulturministeriet som stöd

för sammanställandet av Finlands svar begärt utlåtanden av olika ministerier, aktörer som ansvarar för erkännandet av yrkeskvalifikationer, intresseorganisationer, rådet för yrkeshögskolornas rektorer Arene rf, Finlands universitet UNIFI rf samt dataombudsmannens byrå. Grönboken om modernisering av direktivet och därtill hörande E-skrivelse behandlades den 13 september 2011 av sektionen för den inre marknaden (EU 8) och den 6 oktober 2011 av sektionen för utbildning (EU 30). I riksdagen behandlades E-skrivelsen (E 55/2011 rd) i stora utskottet den 23 september 2011 och i kulturutskottet den 6 oktober 2011. Kulturutskottet har gett sitt utlåtande i ärendet (KuUU 7/2011 rd).

Kommissionen lade fram sitt förslag till uppdatering av direktivet om yrkeskvalifikationer den 19 december 2011. Undervisnings- och kulturministeriet begärde i januari 2012 utlåtanden av intressentgrupper om de föreslagna ändringarna och om statsrådets preliminära ståndpunkt. Direktivförslaget behandlades av sektionen för den inre marknaden (EU 8) den 18 januari 2012.

Behandlingen av de föreslagna ändringarna i rådets arbetsgrupp inleddes den 25 januari 2012. På det första arbetsgruppsmötet gjorde Finland en forskningsreservation. Kommissionen har för avsikt att få ärendet behandlat år 2012.

U-skrivelsen behandlades i mars 2012 i ett skriftligt förfarande vid sektionen för den inre marknaden.

9 Statsrådets ståndpunkt

Finland förhåller sig huvudsakligen positivt till införandet av ett europeiskt yrkeskort som baserar sig på informationssystemet för den inre marknaden (IMI), trots att skyldigheten att skapa ett kort i praktiken innebär att den administrativa bördan för ursprungsmedlemsstatens behöriga myndigheter ökar. Finland ställer sig emellertid mycket kritiskt till de föreslagna behandlingstiderna. Dessutom anser Finland att skyldigheten att utfärda kortet även i sådana fall där yrket i fråga inte regleras i ursprungsmedlemsstaten är problematisk. Finland anser att det i direktivet bör föreskrivas närmare om ramarna inom vilka kommissionen med stöd av befogenheten att

anta delegerade akter fastställer de yrken vars företrädare kan beviljas kortet. Dessutom anser Finland att kommissionen inte ska anta genomförandeakter för att specificera yrkena, utan delegerade akter.

Finland motsätter sig ovillkorligen bestämmelsen om s.k. underförstått beslut om erkännande, med stöd av vilket det europeiska yrkeskortet anses vara godkänt av den mottagande medlemsstaten och utgöra ett erkännande av en kvalifikation för att utöva det reglerade yrket i den mottagande medlemsstaten, om den mottagande medlemsstaten inte fattar beslut om yrkeskortet inom den angivna tidsfristen. Den föreslagna bestämmelsen överensstämmer inte med proportionalitetsprincipen och är oförenlig med t.ex. de patientsäkerhetsfrågor som hör nära samman med utövandet av hälso- och sjukvårdsyrken. Finland anser att personers fria rörlighet på den inre marknaden inte kan främjas med så kraftfulla metoder att en eventuell fördröjning av behandlingen när det gäller erkännande av yrkeskvalifikationer vid en myndighet medför risker för liv och hälsa hos dem som använder sig av hälso- och sjukvårdstjänster.

Finland understöder inte skyldigheten med stöd av vilken det även ska vara möjligt att ansöka om yrkeskort via internet. Finland anser att medlemsstaterna bör uppmuntras att utveckla elektroniska ärendehanteringssystem, men understöder inte att de åläggs skyldigheter som hänför sig till detta.

Enligt Finland är bestämmelsen om att avgifterna vid utfärdande av ett yrkeskort ska vara rimliga och proportionella tillräcklig. Därmed ställer sig Finland kritiskt till bestämmelsen om att kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i frågor som gäller beräkning av avgifter.

Finland understöder det att medlemsstaterna åläggs att använda IMI-systemet för att skapa yrkeskort och utbyta information som gäller erkännande av yrkeskompetens.

Finland kan understödja en ändring av de bestämmelser som gäller tillhandahållande av tjänster på tillfällig basis och det att medlemsstaterna åläggs att tillhandahålla förteckningar jämte motivering i fråga om de yrken med hälso- och säkerhetsaspekter där förhandskontroll av yrkeskvalifikationer

krävs. Finland anser att en större insyn kan leda till att oproportionerliga eller onödiga krav minskar.

Finland kan understödja en ändring av betydelsen av indelningen i kvalifikationsnivåer enligt kommissionens förslag. Finland understöder att medlemsstaterna åläggs att motivera kompensationsåtgärder och regelbundet ordna lämplighetsprov.

Finland kan understödja att principen om partiell tillgång inkluderas i direktivet. Finland anser att den bestämmelse är viktig enligt vilken medlemsstaterna kan välja att inte tillämpa principen om partiell tillgång om det finns tvingande skäl. Principen om partiell tillgång kan t.ex. inte tillämpas på hälso- och sjukvårdspersonal. Den föreslagna artikel 4 f bör kompletteras så att sådana yrken som har konsekvenser för folkhälsan och den allmänna säkerheten klart och tydligt lämnas utanför bestämmelsens tillämpningsområde.

För Finland är det viktigt att det under beredningen säkerställs att formuleringarna i direktivet medger att en person som har genomgått närvarदारutbildning efter grundskolan kan ansöka till sjukvårdar- och barnmorskstudier som omfattas av automatiskt erkännande. Enligt föreslagen formulering av artiklarna 31.1 och 40.2 bestäms att antagningskraven för utbildning till dessa yrken är 12 års allmän skolutbildning eller bevis på godkänt inträdesprov på motsvarande nivå.

Finland anser att ECTS-poäng kan utsträckas också till bestämmelserna om utbildningskraven för sjukskötare och barnmorskor. Dessutom anser Finland att kommissionen när den antar delegerade akter för att anpassa bilaga V, i stället för förteckningar över ämnen bör binda kompetensgrund till minimikraven för en utbildning.

Finland motsätter sig bestämmelsen om utbildning för apotekare (provisorer) i artikel 44.2 b enligt vilken utbildningen ska omfatta sex månaders praktiktjänstgöring vid utgången av den teoretiska och praktiska undervisningen. Finland kan understödja att direktivet även i fortsättningen innehåller bestämmelser om sex månaders obligatorisk praktik men motsätter sig en harmonisering av tidpunkten för den. Tidpunkten för den praktik som ingår i studierna ska kunna bestämmas av medlemsstaten eller självständigt av högskolorna,

och om den ska inte föreskrivas i direktivet om yrkeskvalifikationer.

Finland anser det inte vara motiverat att för arkitektutbildningen föreskriva en avlönad praktik som beroende på heltidsstudiernas längd är minst ett eller två år. Finland anser att tidpunkten för den praktik som ingår i studierna ska kunna bestämmas av medlemsstaten eller självständigt av högskolorna, och om den ska inte föreskrivas i direktivet om yrkeskvalifikationer. Finland anser det inte heller vara motiverat att det i direktivet föreskrivs om avlöningen för den praktik som hör till studierna. Enligt Finlands mening kan det även i fortsättningen i artikel 46 som gäller arkitektutbildningen föreskrivas om studiernas innehåll och minimilängd, men inte om tidpunkten eller avlöningen för praktiken. Dessutom motsätter sig Finland förslaget att det till artikel 25 som gäller specialistläkarutbildningen fogas bestämmelser om en övre gräns för tillgodoräknande av studier. Finland anser att de föreslagna detaljerade bestämmelserna om praktik och tillgodoräknande hör till utbildningspolitikens område och att man därför inte kan föreskriva om dem i direktivet om yrkeskvalifikationer.

Finland ställer sig negativt till skyldigheten att utse ett nationellt organ, som har förmåga att bedöma huruvida bevisen på formella kvalifikationer uppfyller kraven enligt direktivet om yrkeskvalifikationer. Finlands system baserar sig på att högskolorna, när de ordnar utbildning som omfattas av harmoniseringssystemet, enligt nationell lagstiftning är skyldiga att iaktta kraven i direktivet om yrkeskvalifikationer. Således har det inte behövts några särskilda förfaranden för ackreditering eller godkännande och sådana vill man inte skapa i framtiden heller.

Finland ställer sig kritiskt till de föreslagna bestämmelserna om gemensamma utbildningsramar och utbildningsprov.

Finland anser att den föreslagna bestämmelsen om erkännande av avlönad praktik bör medge att man på särskilda grunder kan låta bli att godkänna avlönad praktik som avlagts i en annan medlemsstat för beviljande av tillträde till ett reglerat yrke. En sådan särskild grund är exempelvis det att tillämpning av ursprungsmedlemsstatens nationella lagstiftning ingår som en väsentlig del i den

praktik som krävs för uppnående av yrkeskvalifikationer.

Finland understöder en precisering av bestämmelserna om språkkunskaper. Finland anser dock att förslaget bör förtydligas i fråga om tidpunkten för kontrollerna. Finland anser att det är viktigt att den behöriga myndigheten, när villkoren i direktivet uppfylls, ges möjlighet att försäkra sig om att sökanden har tillräckliga språkkunskaper innan erkännande av yrkeskvalifikationer.

Finland understöder att man skapar en varningsmekanism eftersom det är viktigt att informationen om begränsningar i fråga om hälso- och sjukvårdspersonals rätt att utöva sitt yrke i en medlemsstat även förmedlas till de behöriga myndigheterna i andra medlemsstater. Finland anser att varningar ska kunna skickas ut inte endast vid förbud mot att utöva ett yrke, utan också när utövandet är väsentligt begränsat.

Finland kan understödja förslagen som gäller tillträdespunkterna och stödcentrum. Med tanke på allmänheten är det tydligast om det finns information tillgänglig via en enda portal. Skapandet av en tillträdespunkt medför enligt Finlands mening inte någon ändring av de behöriga myndigheternas ställning eller deras rådgivningsskyldighet.

Finland understöder modellen för ömsesidig utvärdering av reglerade yrken, eftersom den kan förutspås öka insynen och minska antalet reglerade yrken och därigenom avskaffa hinder för fri rörlighet. En övergripande översyn av reglerade yrken kan också bidra till en mera välfungerande inre marknad för tjänster.

Finland tar ställning till EU:s budgetkostnader i förslaget i samband med budgetförordningen för 2013 samt för 2014 års del i samband med beredningen av totalnivån för EU:s fleråriga budgetram.